

Dossier071

Digitalisering van Leidse politiearchieven

Erfgoed Leiden en Omstreken wil met uw hulp de politiearchieven 1940-1945 digitaliseren en toegankelijk maken voor iedereen.

In de dag- en nachtrappen hielden agenten mutaties bij. Mutaties zijn meldingen die binnen kwamen op het politiebureau in Leiden. Dit kunnen meldingen van burgers zijn (bv. over een gestolen fiets) of van agenten (bv. over een arrestatie).

Deze mutaties geven een goed beeld van wat er gebeurde tijdens de oorlog. We hebben de rapporten daarom laten inscannen. Om te kunnen zoeken in de rapporten moeten alle mutaties in een database ingevoerd worden. Als het project klaar is, kan iedereen op zoek gaan naar de dagelijkse gebeurtenissen in Leiden en wellicht ontdekken hoe hun voorouders de oorlog beleefd hebben.

Hoe kan u meedoen?

Meedoen is heel eenvoudig:

1. Maak een account aan op hetvolk.org zodat u kunt inloggen
2. Ga naar de projectpagina van [Dossier071: Politierapporten Leiden 1945](#)

U krijgt dan dit scherm te zien:

Dossier071: Politierapporten Leiden 1945

Een project van Erfgoed Leiden en Omstreken

Het doel van 'Dossier071' is de politiearchieven 1940-1945 digitaliseren en toegankelijk maken. Na de rapporten uit 1940 t/m 1944 gaan we nu aan de slag met die uit 1945.

In de rapporten staan 'mutaties' (meldingen) van burgers en agenten. Ze geven een goed beeld van wat er gebeurde tijdens de oorlog. De rapporten werden gescand en nu willen we alle mutaties in een database invoeren om ze doorzoekbaar te maken. De mutaties worden per stuk ingevoerd: we hebben van elke mutatie de datum, het tijdstip en de tekst nodig.

Hallo Jill

Voor elke mutatie hebben we drie stukjes informatie nodig: datum, tijdstip en de tekst van de melding. Bij sommige mutaties staat er ook later toegevoegde informatie in de marge. Die informatie willen we ook graag hebben.

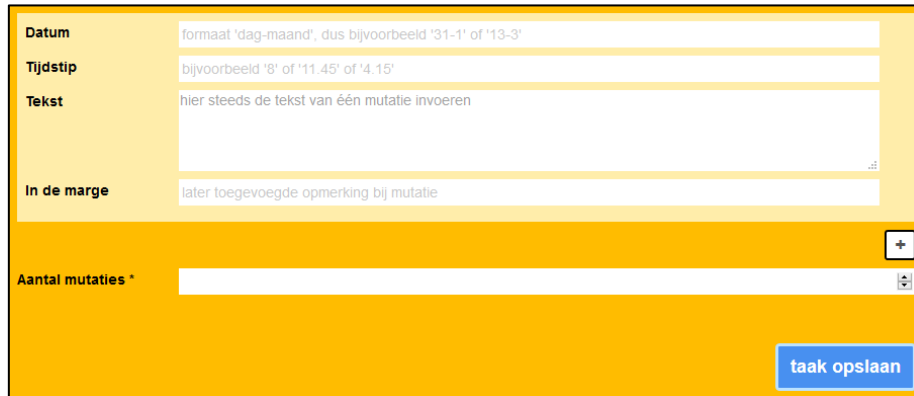
Tik de tekst van alle mutaties en opmerkingen in de marge letterlijk over. Spelfouten en afkortingen mag u gewoon overnemen zoals ze in de tekst staan. Wel is het fijn als namen van personen, straten en plaatsen altijd met een hoofdletter worden geschreven, ook als dit in de tekst niet zo is.

[Geef mij maar een taak!](#) [Oefenen](#)

U kunt er voor kiezen om eerst te oefenen: u krijgt een echte scan te zien, maar wat u invult, wordt niet opgeslagen. Als u klaar bent voor het echt werk, klikt u op 'Geef mij maar een taak!'.

Wat voert u in?

Voor elke mutatie hebben we drie stukjes informatie nodig: datum, tijdstip en de tekst van de melding. Bij sommige mutaties staat er ook later toegevoegde informatie in de marge. Die informatie willen we ook graag hebben. Het overtikken van de mutaties gebeurt in dit invoerscherm:

Datum: Hier vult u de datum van de mutatie in. Gebruik het formaat 'dag-maand' (bijvoorbeeld 31-1 of 13-3). Het jaartal hoeft u niet over te nemen.

Tijdstip: Hier vult u het tijdstip van de mutatie in. Neem alleen de cijfers over: als er staat 'te 8 uur', vult u 8 in. Als er naast het uur ook minuten staan, zet u een punt tussen het uur en de minuten (bijvoorbeeld 1.30).

Tekst: Hier neemt u de tekst van één mutatie letterlijk over. Er zijn een paar uitzonderingen: zie 'Extra informatie' op pagina 7 voor meer uitleg.

In de marge: Bij sommige mutaties werd later in de marge nog iets toegevoegd. Hier neemt u die tekst letterlijk over. Als er niets in de marge staat, laat u dit veld leeg.

Op een scan staan altijd meerdere mutaties. Als u begint met invoeren, ziet u velden voor het invoeren van één mutatie. Om meer mutaties te kunnen invoeren, drukt u op deze knop. U krijgt de invulvelden dan nog een keer.

Aantal mutaties: Tel het aantal mutaties op de scan en vergelijk dit met het aantal mutaties dat u overgetikt hebt. Als het aantal met elkaar overeenkomt, vult u hier dat aantal in. Als het niet overeenkomt, bent u een of meerdere mutaties vergeten. Voeg de ontbrekende mutatie(s) toe en vul dan het totale aantal in.

taak opslaan

Als u alle mutaties op de scan hebt ingevoerd, drukt u op deze knop om de gegevens op te slaan. U krijgt dan een scherm te zien dat bevestigt dat de gegevens opgeslagen zijn. U kunt er voor kiezen om op 'volgende' te klikken zodat u een nieuwe scan te zien krijgt en verder kunt gaan met overtikken.

Voorbeeld van een mutatie:

Dag- en nachtrapport van Zondag 3 Januari 1943. pag. 3.
te 8.00 uur Dienst overgenomen met de arrestanten C.Blansjaar, P.W.van der Geest, C.van Zelst, P.Pikaar, P.J.D.Vlietstra, W.P.Holswilder, W.Jonkers en W.Pikaar.

Dit voert u in als:

Datum	3-1
Tijdstip	8
Tekst	Dienst overgenomen met de arrestanten C. Blansjaar, P.W. van der Geest, C. van Zelst, P. Pikaar, P.J.D. Vlietstra, W.P. Holswilder, W. Jonkers en W. Pikaar.
In de marge	later toegevoegde opmerking bij mutatie

Voorbeeld van een mutatie met een opmerking in de marge:

te 15. 45. uur Is in arrest gesteld, Dirkje Wilhelmina Kusters, geb. ZHijlen. U. 5.4.20 won. Haarlem, Tempelierstraat No 61 r. leerling verpleegster, wegens distributie overtreding.

Dit voert u in als:

Datum	formaat 'dag-maand', dus bijvoorbeeld '31-1' of '13-3'
Tijdstip	15.45
Tekst	Is in arrest gesteld, Dirkje Wilhelmina Kusters, geb. Zuijlen. U. won. Haarlem, Tempelierstraat No 61 r. leerling verpleegster, wegens distributie overtreding.
In de marge	15.4.20

Voorbeeld van een 'halve' mutatie:

Rapporten lopen over meerdere pagina's en de eerste zinnen bovenaan een pagina kunnen een 'halve' mutatie vormen, nl. het vervolg op de laatste zinnen van de vorige pagina. Er wordt dan geen tijdstip vermeld en u kunt het tijdstipveld daarom leeg laten.

Dagrapport van Dinsdag 5 Januari 1943. No.3.
een transportrijwiel, hetwelk stond voor perceel Heerenstraat 5.

Dit voert u in als:

Datum	5-1
Tijdstip	bijvoorbeeld '8' of '11.45' of '4.15' of '22.15'
Tekst	een transportrijwiel, hetwelk stond voor perceel Heerenstraat 5.
In de marge	later toegevoegde opmerking bij mutatie

Overzicht processen-verbaal

Op het einde van een rapport wordt altijd een overzicht gegeven van het aantal processen-verbaal dat werd opgesteld. Deze informatie willen we ook graag hebben. Op de volgende pagina staat een voorbeeld. Er wordt uitgelegd op welke manier het overzicht dient overgenomen te worden.

te 8.00 uur.	Dienst overgegeven met de arrestanten, H. Lombert, C. Blansjaar, L. Boot, P.W. v.d. Geest, G.v.d. Sluis, J. van Zelst, A.C.H. Speel, A.v. Dijk, C. Taffijn, A. Verstraaten, J. van Schoonderwoerd de Bezemer, Th.C. P. Teteroo, P.J.D. Vlietsra, W.F. de Jong, I. Dronkers, H. Brand, W. Jonkers, A. Schlagwein, A.G. Velthuisen en R. Holwerda.
te 9.50 uur	De Hoofdagent van politie, het verliezen van 3 Invalsmodelenrept, G. Douma
te 10.10 uur	Door het personeel werden de navolgende processenverbaal opgemaakt.
	Besluit Persoonsbewijzen 3.
	Wegenverkeersregeling 5.
te 10.15 uur	Sluiting bedrijven 4.
	Verduisteren 1.
	Motor en Rijwielregl. 1.
	Totaal 14.
te 10.20 uur	Leiden, 7 Januari 1943.
te 10.35 uur	De fgd. Commissaris van Politie,
te 10.45 uur	(U.K.L.E. Hoffmann.)

Het overzicht neemt u op bij de laatste mutatie van het rapport. Tussen de benaming van de processen-verbaal en het aantal, plaatst u altijd één spatie. Bovenstaande neemt u dus over als volgt:

Dienst overgegeven met de arrestanten, H. Lombert, C. Blansjaar, L. Boot, P.W. v.d. Geest, G. v.d. Sluis, J. van Zelst, A.C.H. Speel, A. v. Dijk, C. Taffijn, A. Verstraaten, J. van Schoonderwoerd de Bezemer, Th.C.P. Teteroo, P.J.D. Vlietsra, W.F. de Jong, I. Dronkers, H. Brand, W. Jonkers, A. Schlagwein, A.G. Velthuisen en R. Holwerda.
De hoofdagent van politie,
G. Douma

Door het personeel werden de navolgende processenverbaal opgemaakt.

Besluit Persoonsbewijzen 3.

Wegenverkeersregeling 5.

Sluiting bedrijven 4.

Verduisteren 1.

Motor en Rijwielregl. 1.

Totaal 14.

Leiden, 7 januari 1943

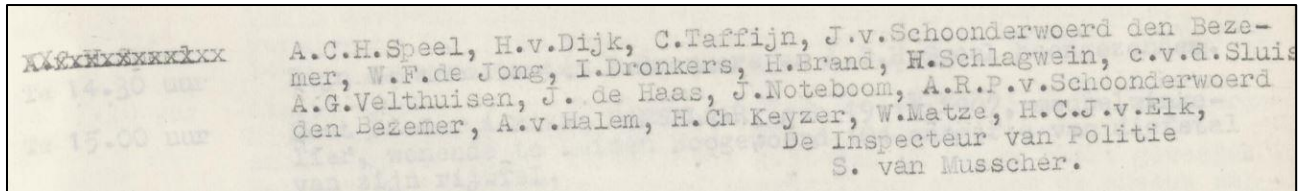
De fgd. Commissaris van politie,

(U.K.L.E. Hoffmann.)

Wat voert u niet in?

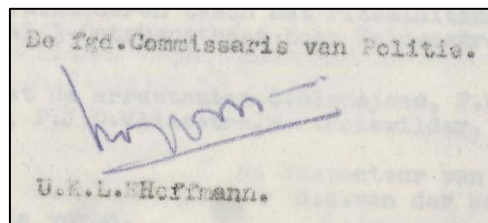
Verwijderde woorden

Woorden die verwijderd werden, mag u negeren. De woorden kunnen met een pen doorstreept zijn of er kan 'xxxxxxx' overheen getikt zijn.

Handtekeningen

Handtekeningen zijn doorgaans onleesbaar en mag u negeren.

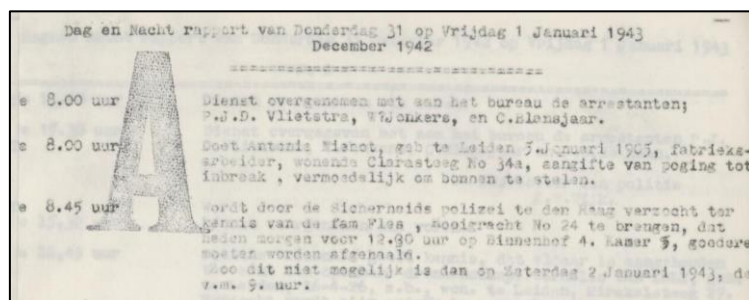
U neemt bovenstaande als volgt over:

De fgd. Commissaris van Politie.

U.K.L.E. Hoffmann.

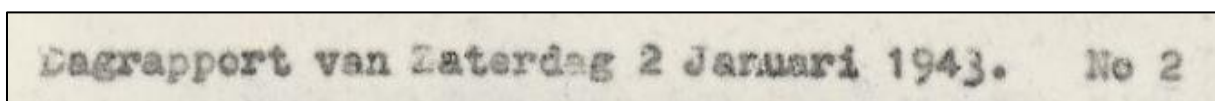
Stempels

Op sommige rapporten staat een stempel. U mag alle stempels negeren.

Nummering rapporten

De rapporten lopen altijd over meerdere dagen en de verschillende pagina's worden genummerd. Deze nummering hoeft u niet over te nemen.

Onleesbare tekst

Het kan gebeuren dat u iets niet kunt lezen. Dat is helemaal niet erg. Zet een @ teken op de plaats van de onleesbare tekst. Het maakt niet uit of het om een enkel woord of een volledige zin gaat.

We hebben een aantal collega's die erg goed zijn in het ontcijferen van moeilijk leesbare teksten. Zij gaan graag aan de slag met alle mutaties waarin een @ teken staat.

Invoeren van datums

Bovenaan elke pagina staat de datum van het rapport. De rapporten lopen echter altijd van 8 uur 's ochtends tot 8 uur 's ochtends. Dit wil zeggen dat een rapport eigenlijk over twee dagen loopt, ook al staat er bovenaan slechts 1 datum.

In onderstaand voorbeeld is de datum 2 januari. De tijdstippen worden in de 24-uursnotatie weergegeven dus u kunt gemakkelijk middernacht terugvinden. Bij de mutaties voor middernacht vult u als datum '2-1' in en bij de mutaties na middernacht vult u als datum '3-1' in. Bij de mutaties die stipt om middernacht genoteerd werden, vult u '3-1' in.

No. 4

Dag- en nachtrapport van Zaterdag 2 Januari 1943

... straat 13. Hij is met de auto van den E.M.D. onder leiding van den
seniorts Kbler overgebracht naar Levendaal 139, waar een staalk-
lid woont.

Te 22.45 uur Rapporteerde de Agent Huismen, dat hij te 22.15 t.v. op den Morse
singel een drietal hem onbekende mannen passeerde, waarvan één
een zak droeg. Toen hij vervolgens omkeerde, om een nader onderzoek
in te stellen, namen zij de haan met achterlating van de zak,
welke 25 k.g. cacao bleek te bevatten. De zak is met inhoud door
Huismen aan het bureau gebracht.

Te 22.55 uur Aangifte Tsan Jen Chang, geboren te Chekiang 26-4-02, koopman,
wonende Mirakelsteeg 37a, dat nedensvond tijdens zijn afwezigheid
in zijn woning is ingebroken, waarbij werden gestolen een koffer
met mandel en een radioteleset.

Te 23.30 uur Dienst overgegeven met de arrestanten C. Blansjaar, P. J. D. Vlietstra
W. Jonkers en P. W. van der Geest.
De Inspecteur van Politie,
D. W. van der Wal.

Te 23.30 uur Dienst overgenomen met de arrestanten C. Blansjaar, P. J. D. Vlietstra
W. Jonkers en P. W. v. d. Geest.

Te 24.00 uur Middernacht
Te 24.00 uur Zijn door de recherche in arrest gesteld t.m. diefstal met braak
ontdekt op heeterdadjillen Pieter Holswilder, geb. te Leiden 12
Januari 1925, betonwerker, wonende Transvaalhof 18; Paulus Pikaar,
geb. te Leiden 7 Maart 1928, schipper, wonende te Leiden Joubertstra-
te 33a; Willem Pikaar, geb. te Leiden 18 Maart 1927, bierbottel-
laars knecht, wonende te Leiden Joubertstraat 33a.
Is nachtverblijf verleend aan: Helena Wilhelmina Henny, geb. te
Noordwijk 4-2-18, wonende te Noordwijk. Hij is te laat met den
taxi trein aangekomen en miste daardoor de laatste aansluiting naar
Noordwijk.

Te 1.40 uur Is als verdacht van diefstal met braak door de recherche in ar-
rest gesteld; Cornelis van Zelst, geb. te Leiden 16-4-26, metselaar,
wonende te Leiden Mirakelsteeg 27. Daar Van Zelst, vorige maan
ijzer slijker bleek te zijn is hem op last van ondergeteekende de
boeien aangelegd.

Te 1.40 uur. Blijkt dat de Burgemeester van Koudekerk te 23.45 uur t.v. het ver-
zoek heeft gedaan om op 3 Januari 1943 te 9.00 uur assistentie
van een rechercheur dit Leiden voor het nemen van vingerafdruk-
ken. Toestemming van bovengenoemd verzoek zal worden gevraagd.

Te 7.45 uur Is de nachtverblijfsator heen genomen.

Te 8.00 uur Dienst overgegeven met de arrestanten C. Blansjaar; P. W. v. d. Geest;
C. v. Zelst; P. Pikaar; J. D. Vlietstra; P. Holswilder; W. Jonkers en
P. Pikaar.
De hoofdagent van politie
A. Van Gennip.

De volgende procespen-verbaal werden opgemaakt.

Begrenverkeersregeling	8.
Motor en Rijwielbelasting	1.
Motor en Rijw. Regl.	12.
Verhuistering ver.	8.
Identific. plicht	3.

De Ind. Commissaris van Politie.

B. A. L. Hoffmann.

Extra informatie

Spelfouten

We tikken alles letterlijk over dus ook de spelfouten. U hoeft niet aan te geven dat u denkt dat het om een spelfout gaat.

Spelling van namen

Persoonsnamen, plaatsnamen en straatnamen neemt u over zoals ze in de tekst staan. Als een naam op een oude manier geschreven staat, hoeft u dit niet aan te passen naar de moderne spelling. Bijvoorbeeld 'Morschoort' neemt u zo over en verandert u niet in 'Morspoort'.

Als een naam moeilijk te lezen is, kunt u op internet op zoek gaan naar de juiste spelling. Voor plaatsnamen en straatnamen kunt u wat u denkt dat er staat intikken bij www.google.nl/maps. Misschien vindt u op die manier om welke locatie het gaat. Anders plaatst u een @ teken om aan te geven dat de tekst onleesbaar is.

Voor persoonsnamen kunt u in onze [personendatabase](#) zoeken:

1) Als u relevante resultaten krijgt, komt de naam voor in de Leidse regio en is er een grote kans dat u het goed gelezen hebt. U kunt de naam met die schrijfwijze overnemen.

2) Als u geen resultaten krijgt, kunt u op een speciale manier zoeken in onze database:

- Als u over 1 letter twijfelt, kunt u die vervangen door een vraagteken (?). Door te zoeken op 't?m', vindt u mensen die als achternaam Tam, Tem, Tim, Tom of Tum hebben.

- Als u over meerdere letters twijfelt, kunt u een sterretje (*) gebruiken. Door te zoeken op 'r*eboom', vindt u mensen met achternaam Rozeboom, Roozeboom, Roseboom enz.

Mogelijk krijgt u op deze manier namen te zien waarvan u niet wist dat ze bestonden en kunt u de naam toch ontcijferen.

3) Onze database is uitgebreid voor de Leidse regio, maar er kwamen natuurlijk ook mensen uit andere streken naar Leiden die hier geen familie hadden. Het is dan goed mogelijk dat hun naam niet voorkomt in de database. U kunt via Google kijken of de naam die u denkt te lezen een bestaande naam is.

4) Als u er nog steeds niet uitkomt, kunt u een @ teken zetten om aan te geven dat de tekst onleesbaar is.

De namen van agenten komen vaak voor in de rapporten. We hebben er daarom een lijst van gemaakt zodat u daarin kunt zoeken. Klik [hier](#) voor de lijst.

Afkortingen

Afkortingen neemt u over zoals ze er staan, u schrijft ze dus niet voluit. Neem ook het punt over. We hebben een lijst gemaakt met de meest voorkomende afkortingen en hun betekenis. Klik [hier](#) voor de lijst.

Gesplitste woorden

Soms paste een woord niet meer volledig op het einde van een regel en werd het gesplitst met een streepje. U mag de woorden gewoon aan elkaar geschreven overtikken.

Hoofdletters

In de rapporten worden soms hoofdletters gebruikt als die niet nodig zijn (bv. 'Januari' i.p.v. 'januari'). U mag de woorden overtikken alsof er kleine letters staan. Om het zoeken door de mutaties gemakkelijker te maken, willen we aan het einde van het project alle persoonsnamen, straatnamen en plaatsnamen er uit halen. Het is daarom nuttig om er voor te zorgen dat die wél altijd met een hoofdletter worden geschreven, zelfs al is dat niet zo in het rapport. We kunnen dan namelijk een programma gebruiken dat alle woorden met een hoofdletter er voor ons uithaalt.

Spaties tussen initialen, tussenvoegsels en achternamen

De agenten plakken standaard initialen aan tussenvoegsels en achternamen. Ook tussenvoegsels die afgekort worden (bv. 'v.d.' in plaats van 'van der') worden aan achternamen geplakt. Aan het einde van het project willen we alle namen uit de mutaties halen en daarom is het handig als er spaties worden toegevoegd tussen initialen en tussenvoegsels, tussen initialen en achternamen en tussen tussenvoegsels en achternamen. Initialen die samen horen mogen wel zonder spaties overgenomen worden en afkortingen van tussenvoegsels ook.

Als in een mutatie 'P.W.v.d.Geest' staat, neemt u dit dus over als 'P.W. v.d. Geest'.

Briefjes

Soms zit er een briefje tussen de pagina's van de rapporten. Hierdoor zijn op sommige scans niet alle mutaties te lezen. U kunt de mutaties die volledig zichtbaar zijn (tijdstip en tekst) overnemen. De tekst van het briefje kunt u in het opmerkingenveld zetten. Plaats eerst 'briefje:' en dan de letterlijke tekst.

No. 4

Dag- en nachtrapport van Zaterdag 2 Januari 1943

22.45 uur straat 13.11 is met de auto van den E.H.D. onder leiding van den
zwaarte E.H.D. overgebracht naar Levendaal 139, waar de familie
lud woont.

22.45 uur Rapporteerde de Agent Huizema, dat hij te 22.15 t.v.v. op den Horens
singel een dristal hem ontskende zinnen passeerde, waarvan één
een zak droeg. Toen hij vervolgens omkeerde om den weder omkeer
in te stellen, namen zij de beunen met achterlatting van de zak,
welke 25 K.g. cacao bleek te bevatten. De zak is met inhoud naar
Huizema aan het bureau gebracht.

22.55 uur Aangifte van Jan Chang, geboren te Chekiang 26-4-02, koopman,
wonende Hiraaksteeg 37a, dat middernacht tijdens zijn afwezigheid
in zijn woning is inebroken, waarbij worden gestolen een koffer
met hennel en een radiostel.

23.30 uur Dienst overgevoerd met de arrestanten C. Klansjaar, P. J. D. Vlietstra
W. J. Janssen en P. W. van der Geest.

De Inspecteur van Politie,
D. W. van der Wal.

24.00 uur In verband met deze aanhouding rapporteert Klansjaar, P. J. D. Vlietstra
de rechercheur Van Dijke, dat hij bij ontdek- tussenvoegsel met hennel
king der verdachten in de fabriek, aan deze tussenvoegsel met hennel
wegliepen, een twaalf schoten uit zijn dienstwapen, geb. te Leiden 12
pistool kaliber 7.35 heeft gelost, waarop zijhoof 18; Paulus Fiknar,
konden worden gearresteerd. te Leiden 10; Bertus
Gebruik vuurwapen gemeld te 24.00 uur aan maart 1927; Bierbottel-
Polizei-offizier beim Beauftragten, uit 13a;
Aussenstelle S.D. en H. H. Henny, geb. te
Divisie-commandant Marechaussee is te Leiden met den
laatste aansluiting naar

23.45 uur t/v het ver-
9.00 uur van vingert-
al worden gevraagd.

De hoofdagent van politie
"van Gemis".

De volgende processen-verbaal worden opgesteld.

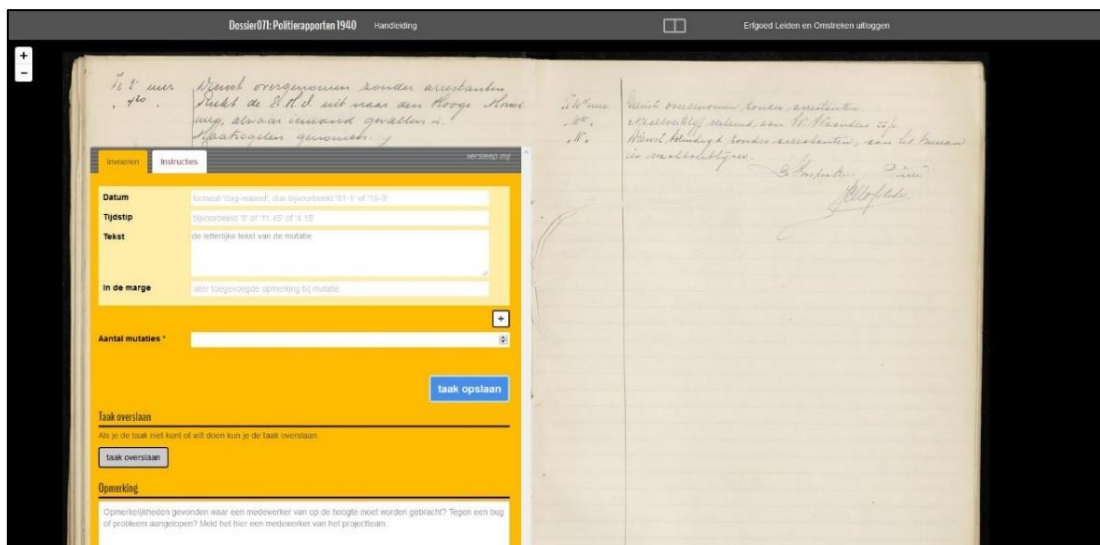
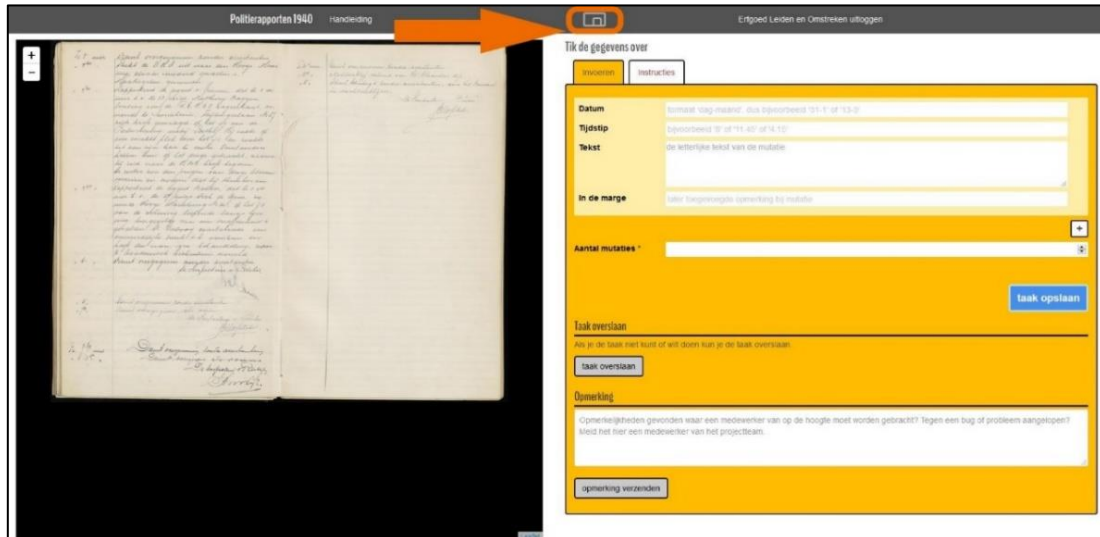
aanvraagverordening	5.
motor en rijbewijsbezitting	1.
motor en rijbewijs	12.
verduistering ver.	8.
aanvraagverordening	3.

De Ded. Commissaris van Politie.

W. R. L. Hoffmann.

Weergave aanpassen

Als u begint met invoeren, ziet u links de scan en rechts de invoervelden. Door op het icoontje boven de invoervelden te klikken, kunt u de invoervelden verplaatsbaar maken. U kunt dan de scan groter weergeven en de invoervelden direct onder of naast de mutatie plaatsen waar u mee bezig bent.

Later verder gaan met een scan

Een scan blijft 48u voor u gereserveerd en alles wordt automatisch bewaard in een cookie op uw computer. U kunt dus de website verlaten en later verder gaan waar u gebleven was. Gebruik 'taak opslaan' alleen als u volledig klaar bent.

Waarom moeten de teksten eigenlijk overgetikt worden? Kunnen we dat niet door een computerprogramma laten doen?

Er bestaan inderdaad computerprogramma's waarmee getikte teksten kunnen worden omgezet in digitale tekst. Helaas is het papier waarop de rapporten staan erg licht. Het gaat namelijk om kopieën die d.m.v. carbonpapier werden verkregen. De letters zijn daardoor niet allemaal even donker, waardoor het soms moeilijk te zien is wat er precies staat. Doordat het papier zo licht is, kunnen we ook woorden van de pagina er onder zien staan. Hierdoor hebben computerprogramma's moeite met het correct weergeven van de teksten.

Vragen of opmerkingen

Komt u tijdens het invoeren een opmerkelijk verhaal tegen? Laat het ons vooral weten via het veld 'Opmerking'. Vergeet niet om op 'opmerking verzenden' te klikken.

Opmerking

Opmerkelijkheden gevonden waar een medewerker van op de hoogte moet worden gebracht? Tegen een bug of probleem aangelopen? Meld het hier een medewerker van het projectteam.

opmerking verzenden

Loopt u tijdens het invoeren tegen een (technisch) probleem aan? Neem dan contact met ons op via dossier071@erfgoedleiden.nl. We proberen u zo vlug mogelijk weer op weg te helpen.